

Utøvelse av norsk utslippspolitik i et fylke med gode kyst og fjordresipienter.

Stein-Arne Andreassen (seksjonsleder) og Karstein Kjølstad er vassdragsforvalter hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Innlegg på møte i Vannforeningen 31.10.2000.

Innledning.

I dette innlegget viser vi hvordan vårt fylke har lagt opp sin forvaltning i tråd med den nasjonale politikken på avløpsfeltet slik den ble fastsatt i 1988. Spissformulert i ettertid kan en si at "sinkene, høster frukter av de tiltak som er gjennomført av de flinke kommunene."

Nord-Trøndelag - et godt fylke å bo i.

Vi har god plass, mye rein natur og få miljøproblem. Til sammen 127.000 innbyggere er mest konsentrert på sørøst sida av Trondheimsfjorden.

I vår beskrivelse av miljøstatus for fylket går det fram at hovedvassdragene er rene, men mange småvassdrag er sterkt forurenset av utslipp fra landbruk og fra boligkloakk. Hovedvassdragene vart undersøkt grundig før opprydding av kloakkutslipp startet for 30 år sia. De små vassdragene er undersøkt på en enkel og billig måte om sommeren når det er størst utslipp av næringsstoffer og når det er minst vassføring. På fylkes-

kartet er vist hvor mange av de undersøkte småvassdragene som er sterkt forurenset. Det er også noen eutrofe innsjøer som følges nøye opp. Disse ligger alle i jordbruksområder og gjødsles av diffuse utslipp fra dyrka mark.

I fylket er det noen terskelfjorder som er i en slik tilstand at de må vises særlig oppmerksomhet. Disse fjordene har så liten utskifting av de har oksygenfritt bunnvann i perioder. Den største trussel i dag for disse terskelfjordene er utslipp fra matfiskanlegg. For øvrig er fjordene og kystvannmassene friske og de tåler utslipp av næringsrikt vann.

Vi har gjort jobben.

I tråd med nasjonal politikk er jobben med opprydding av utslipp fra eksisterende bebyggelse bygd før 1975 gjennomført i stødig tempo i Nord-Trøndelag. Status for bygging av avløpsanlegg kan grovt summeres opp slik:

- Alle større utslipp til ferskvann har sekundærrensing
- Alle sjøutslipp har slamavskiller
- Opprydding i spredt bebyggelse er i gang

- De fleste store utslipp til Trondheimsfjorden har nylig bygd sekundærrensing

Krav til rensing er satt i utslippstillatelser som vart utstedt fra 1970 til 1990. Etter 1980 vart kravet endret fra biologisk rensing til biologisk kjemisk for utslipp til vassdrag. Begrunnelsen for dette var risiko for overgjødsling og hygiene.

Etter signal fra Miljøvern-departementet i 1988 (kfr rundskriv T-6/88) om at opprydding skulle være fullført innen år 2000, satte kommunene i gang med å utarbeide hovedplaner for avløp som inneholdt forpliktende tempoplaner for utbygging. Rundskriv 91/1 fra SFT klargjorde den nasjonale politikken for gode sjøresipienter. Fristen for fullføring vart satt opp ut fra en prioritering og med sikte på fullføring i løpet av 1999. Etter som fristen nærmet seg søkte noen kommuner om fristforlengelser og det vart som regel innvilget et års fristforlengelse og med vedtatt forurensingsgebyr for overskridelse av ny frist.

De to siste år er det bygd 3 større anlegg med mekanisk kjemisk rensing for utslipp ut i Trondheimsfjorden. Det gjelder Stjørdal RA dimensjonert for 15000 pe, Verdal RA for 15000 pe og Steinkjer RA for 20000 pe. Etter nye signaler fra MD og SFT i forbindelse med krav til rensing for utslipp fra Høvringen renseanlegg i Trondheim er det utsatt gjennomføring for kjemisk rensing for 2 utslipp større enn 2000 pe i Levanger kommune og et i Inderøy kommune.

Vår felles Trondheimsfjord

Trondheimsfjorden ligger i begge Trøndelagsfylkene. Fjorden har 3 basseng og dette blir nærmere belyst i seinere innlegg. Noen av terskelfjordene i Nord-Trøndelag ligger i Trondheimsfjorden. Den innerste delen av fjorden ligger i vårt fylke, mens innløpet fra Norskehavet ligger i Sør-Trøndelag. I 1989 gjennomførte miljøvernavdelingene i fylkene en felles fjordbruksplan og avklarte en felles strategi for å sikre alle brukerinteressene i fjorden. Dette innebar felles politikk om å sette rensekraft til nåverende kjemisk rensing på store utslipp til fjorden.

Trondheimsfjorden vart undersøkt grundig på 80-tallet. Siden da har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag ikke støttet ytterligere undersøkelser for å finne ut mer om hovedmassene i fjorden. Ut fra nasjonal politikk med føre-var-prinsippet har vi ikke funnet grunn til å akseptere at store utslipp til Trondheimsfjorden kan skje uten høygradig rensing. Det er gjennomført flere lokale undersøkelser i Stjørdalsfjorden, Beitstadfjorden og ved Norske Skogs papirfabrikk. Undersøkelsene er bekostet av kommuner og bedrifter som dokumentasjon i forbindelse med utslippssaker etter forurensingsloven.

Undersøkelsene viste at hovedmassene i alle de 3 bassengene er påvirket av jordrotasjonen. Både på stigende og fallende sjø vil det finnes roterende strømmer i fjorden. Felles for disse er at de roterer mot klokka (se figurer).

Dette medfører at kloakkutslipp fra Trondheim vil føres innover fjorden på sørsida av fjorden. Stjørdal kommunen og de andre Innherreds-kommunene ligger nedstrøms utslipp fra Trondheim og bør derfor tas med på råd når endelige krav fastsettes.

Økonomi.

Det er lagt vekt på kost nytte i de vedtak som er fattet etter forurens-

ingsloven. En økonomisk sammenlikning av kostnader til bygging og drift av avløpsanlegg er gjort ut fra innrapporterte regnskapstall fra kommunene for 1999. Analysen viser at kommuner med enkle rensetiltak ikke har de laveste kostnadene. Det som gjør det største utslaget for kostnadene er utbyggingsmønster og servicenivå.

Norsk Vannforening har fått hjemmeside på Internett

Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE), har vært behjelpelig med å skaffe Norsk Vannforening en egen hjemmeside på Internett.

Hjemmesiden nås ved å gå via NVEs hjemmeside. Adressen er:

<http://www.nve.no/vannforeningen>.